
Előfizetési ár:
Egy évre 12 kor
Fél évre 6 kor
Negyed évre 3 kor
Egyes szám 24

HONTI LAPOK

Nyitltér sora 40 fill.
Hivatalos
és magánhirdetések
árszabás szerint.
Többszöri hirdetés-
nél árengedmény

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— I P O L Y S Á G O N . —

felelős szerkesztő:
H A L Á S Z F E R E N C .

Megjelen
szombaton reggel.

A VÉRTELEN FRONT HŐSEI.

A harci dicsőség frontján innen csöndesebb frontokon, egy másik hadsereg küzd és vérez. Csöndes frontok ezek, nincsenek lövészárkokkal felturva, nincsenek halottjaik, vaskeresztes vagy signum laudisus hőseik, nem hallik rajtuk ágyudörgés, nem folyik rajtuk férfiak meleg vére s mégis teli van ez a front sebesültekkel, betegekkel, bénákkal. Ennek a baljóslatu frontnak tábornokairól, tisztjeiről és közkatonaíróról folyt két napon át az ország figyelme mellett szó.

A képviselőház foglalkozott ennek a csöndes frontnak, az itthon végzett ezerféle állami munka élvonalának katonáival, a köztisztviselőkkel. A ki azt hiszi, hogy ma, mikor milliós hadseregek millió szükségletéről kell gondoskodni, elfeledkezhetünk az országok rendjének gyepőlőjét tartó tisztviselői karról, az ma ugyanazt a bünt követné el, mint a ki megvonná távoli frontok katonáitól a kenyeret, ágyuitól a municiót.

A világháború győzedelmes megvívásában az első zászlóhajtás természetesen vaslépésű és vasöklű hadseregeinké, de a második zászlóhajtás azoké, kik idehaza teremtik és őrzik a rendnek, a szervezetnek rendületlen

folyamatosságát. Németország félelmetes hatalma nemcsak katonái szervezetének nagyszerűségén nyugszik, jelentős pillérei annak a német tisztviselők, a germán világbirodalom páratlan erkölcsű s rendkívüli munkásságu polgári katonái is. Lehetnek itt-ott kifogások a mi köztisztviselői karunk ellen, még sem szabad ettől a hatalmas kartól elvitatni képzettségét, erős törekvéseit, szorgalmát, mert a mi hibája van, az egyuttal az egész nagy magyar társadalom hibája is.

Minisztériumaink és bíránk, vármegyéink és városi tisztviselőink, a pénzügyi közigazgatás emberei, tanáraink és a köztisztviselői kar minden egyéb ága a béke normális éveiben is kevés kivételtől eltekintve, gyönyörű kötelességérzettel végzi nagyfontosságú teendőit.

A háboru óta e teendők megnehezültek és megsokszorosodtak. Köztisztviselői karunk míg egyrészt simára egyengeti azt a hosszú utat, míg hadseregeink a frontra érnek, másrészt hihetetlen erőfeszítéssel küzd idehaza az állami rend eszményeinek megvalósításaért. A tisztviselő, ki ma a drágaság réme ellen küzd hivatalában, a ki a harci közigazgatás intézésében

testvér a tábornokokkal, — mert hiszen éheznének milliós hadseregek, ha itthon nem volnának a rendnek pásztora és számadói — a tanár, a ki lelkesedést önt a harctérre távozó nagy diákba, a bíró, ki ezer és ezer milliomos és koldus üzérrel áll szemben fölfegyverkezve, a kormányzásra hivatott minisztériumok tisztikara, melynek vasmarkában ezer és ezer jogosulatlan érdek roppan össze az állami gépezetnek minden ágában működő töméntelen tisztviselő ma itthon kemény frontszolgálatot végez. Ne feledjük, hogy ma minden polgári tisztviselő, részben számos tisztviselő hadbavonulása, részben az állami teendők megnehezülése és megsokszorosodása miatt kettőnek a munkáját végzi. Ez a kar, mely békés időkben is intellektuális súlyánál, köztekintélyénél és társadalomvezető szerepénél fogva minden dekorumra érdemessé tette magát, ma sulyos viszonyok között, melyekről nem tehet, melyek villámszerűen sújtják, a vergődések vergődését éli s küzd az éhség réme ellen, melyre a klasszikus azt mondja: paupertas maxima maretrix.

Példátlanul megnehezült viszonyaink sulya egyformán ér ma minden

Kis Márton levele.

Irta Somogyi Imre.

„Dicsértessék az Ur szentséges szent neve,
Kelt ezen levelem Mindenszentek este,
Édes jó Szüleim, soraimat írom
A lövészárkba, összegyűrt papíron.

Hódvilág fényénél írónak e sorok,
Bizony nagyon sokat írni nem is fogok.
Édes szülő anyám, tudom sir utánam,
Mióta harctérre sodort ki a vágyam.

Most a lelkem ott jár ebben az időben
A mi kis falunkban, a mi temetőnkben.
Mikor a sirokon a gyertyák kigyulnak
S virágkoszorukra forró könnyek hullnak.

A kis Jancsi öcsém sírjára borulnék,
Istenem, zokogni jaj de sokat tudnék! . . .
De itt megfagy a könny az ember szemébe,
Itt nincs szomorkodás. Itt mindennek vége.

Hát otthon mi ujság? Van-e még sok munka?
Itten garmadával pusztul a sok muzka.
Hallom: szándékomat szépen megelőzték,
Hogy a szeretőmet, Zsófit elkendőzték . . .

Nehéz a harc, nem baj. Lessz ennek is vége,
S amit ír az ujság, leszen örök béke.

Járom én még otthon csikorgós csizmába,
Leszek én még legény vasárnap a bálba!

Haza segít az Ég engemet is talán,
Imádkozzék értem édes szülő anyám.
Kívánok minden jót. Egészséget, mindent —
Szabad ege alatt kérem a jó Istent.

Üdvözlétem küldöm a faluba soknak,
Berkő szomszédunknak, Köteles sógoroknak . . .
Isten áldja őket. Levelem bezárom,
Maradok hű fiuk a sűrű Kis Márton.”

Csönd . . . Fehér hóhelyek nesztelenül hullnak
Percek, órák lassan eltelnének, elmúlnak.
Éjjél van. Örváltás. Itt az idő végre:
Reá került a sor Kis Márton honvédre.

Virraszt már az őrszem Mindszent éjszakáján,
Megesillan a holdfény szuronyos puskáján.
S mint buzgón figyel — ellenségre lesve:
Hazafáj a szíve, hazafáj a lelke.

. . . Egy dörrenés hallik, golyó süvít rögtön,
Megmentődül az őrszem. Elterül a földön.
Jajszó nélkül meghalt — katonasors érte,
Felváltja egy másik. Ki busulna érte?!

Megjött a faluba a tábori posta,
Sok jó vitézünk levelét elhozta.

Óreg Kis Mártonnak van egyik cimezve,
Amint bontogatja, fölvidul a lelke.

Édesanya, testvér szépen összeülnek,
Bánatos szemekbe örömkönnök gyűlnek.
Ennél drágább levél nincsen a világon,
Kíváncsian várják: Mit írt hát a Márton?

Óreg Kis Mártonnak megreszket a hangja,
Miódön a levelet hangossan olvassa:
„Dicsértessék az Ur szentséges szent neve,
Kelt ezen levelem Mindenszentek este . . .”

A világháború okai.

Irta Alberti Ernő.

I.

Ezelőtt 2 évvel nyitották meg Hágában a béke palotáját. A szép holland főváros tele volt tarka zászlókkal és ujjongó néptömeg hömpölygött utcáin. Az emberek azt hitték, hogy megszületett az örök béke korszaka. És ime alig egy évvel rá, oly háboru tört ki, a minőt a világtörténet még nem látott. Bár a háboru során nagy utat tettünk meg, a végére sajnos még nem gondolhatunk. Csak e napokban mondotta volt Hindenburg, hogy a háborunak csak kellős közepén vagyunk. A kezdetéről, a keletkezési okairól azonban már beszélhetünk. Igaz, hogy e tekintetben a rendelkezésünkre álló történelmi anyag még hézagos és cizatos, mert a kormányok a közleményeikben rendszeren a másik félre tolják a felelős séget, mégis az ed-

állampolgárt, de a legtöbb tud segíteni magán. Egyedül a tisztviselő fegyvertelen. Neki csak fizetése van, melynek nagysága törvényekben gyökerezik s ebbe a Prokrustes-ágyba kell fektetnie az élethez fűzött minden reményét, minden igényét, minden szükségletét. De hajtsanak végre rajta bármily brutális Prokrustes-operációkat, a mérték betelt s ez a népes testület, a nemzeti eszmények fényes hadserege, ma már nem nézhető az a szemmel, mint a háboru előtt. A drágaság ellen meg kell védeni minden eszközzel s ha már magára a drágaságra nincs egy rettenetes seprű mely azt kisöpörje, ha már a drágaság kezd azzá lenni, mint a halál, mely ellen nincs orvosság, nem terem gyógyító fű, akkor nincs más hátra, mint megkönnyíteni azokat a feltételeket, melyek mellett a tisztviselői kar a nyomor mélységeiből ismét kikerülhet.

Csak keserű, fekete igazságot irunk le ide, mikor azt mondjuk, hogy a taktikosság ma elsősorban a tisztviselői házak nehéz művészete, de ezrek és ezrek éheznek mégis. Családos, sok gyermekes tisztviselői családokban alig esznek valamit s a szociális nyomor, a kenyértelenség költői, festői, írói ma ne a munkáslakásokba menjenek ihlet és modell után, hanem uri lakásokba, hol a nemzet legértékesebb, legnobilisabb része — méltóságosan fázik és éheznek.

Ez a tisztviselői kar nem irigyli, de szánja azokat a boldogokat, kik-paripája kövér legelőkre került, szánja az új gazdagok és új milliomosok szerencsés testületét, kik az árdrágaságok örvényét megnyitották s azok révén a nemzet fegyvertelen millióitól elrabolták a mindennapi megélhetés föltételeit. Szánja őket, mert elkerülte ezeket a szerencsefiakat az igazság, a magasabb erkölcs.

Ezzel a tisztviselői karral, az ország teljes tisztviselő karával foglalkozott a törvényhozás, mikor e hó 15-én meg-

adta a közszolgálati alkalmazottak 20 százalékos háborus segítségéről szóló törvényjavaslatot.

Teleszky János pénzügyminiszter kijelentette a vita során, hogy ez a törvény természetesen nem jutalmazza azt a megbecsülhetetlen nagy munkát, amelyet a tisztviselők a háboruban kifejtettek. Valódi ellenértéket a tisztviselők egyöntetű fizetésjavítása az egész vonalon képezheti csak, amely munka a háboru után nyomban meg fog in-
dulni.

A. H. G. E. ülése.

A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület választmányára e hó 7-én Ivánka István főispán egyesületi elnök elnöklése mellett ülést tartott.

Az elnök üdvözlővén a megjelenteket hálás köszönetét fejezte ki a választmányának, hogy családi gyásza alkalmából Bolgár János al-elnök útján részvétét fejezte ki. — Előterjesztette a választmányának, hogy a lóállomány megmentése céljából a lötenyészési bizottság elnöke Wilczek Vilmos gróf a megfelelő tenyészkancák törzskönyvezetése céljából mozgalmat indított s igen sokan jelentkeztek kik kancáikat törzskönyvezetténi óhajjták. Az alapszabályokat a miniszter jóvá hagyta. — Az elnök katonai szolgálatot teljesítvén javaslatára Farkas Gézát választotta meg egyesületi alelnöknek, kit az elnök felkért, hogy a titkárral mint előadóval és a mentellepparancsnoksággal egyetértve a törzskönyvezést lehetőleg 1915-ben még elvégezzék.

Titkár jelentette, hogy a O. M. G. E. kebelében levő dohánytermesztési bizottság dec. 13-án d. e. 10 órakor országos értekezletet tart, melyen a dohánytermelők bajukat és azok orvoslását lesznek hivatva megbeszélni. Az egyesületet is felkérte az O. M. G. E. hogy képviseltesse magát a gyűlésen, melyre Ivánka Lászlót és Farkas Gézát a választmány kiküldte.

Jelentette továbbá a titkár, hogy a mult ülés határozataként az „Uránia” szemléltető taneszközök gyárnál, a gazdaság köréből 204 drb. diapositiv képet rendelt meg a gazdasági előadások céljaira.

Igen sok panasz érkezik ugy irásban mint szóval az egyesülethez, hogy a január hó folyamán a hadsereg számára elszállított fogatok árait de különösen a pótlólag fizetendő

összegeket a gazda közönség nem kapta még most se meg. Ezen sérelmes eljárás orvoslása céljából fel kéri a választmány a vármegye főispánját és alispánját, járjanak közbe, hogy a gazdák végre egyszer megkapják az őket jogosan és már régen megillető díjjaikat.

A hadügyminiszter engedve a gazdák kéreseinek rendeletével engedélyezte, hogy kisebb számu fogolycsapatok is adassanak a gazdák rendelkezésére. A kiadhatást a rendelet szerint a főszolgabíró véleményezi, és 30 kor. ovadék letételét írja elő, mely a rossz bánásmód, hiányos ellátás, hiányos őrzésből eredő mulasztások megtorlására fordítható.

A hadügyminiszter leiratában tudatja, hogy a hus kímélés szempontjából nagy tengeri hal készletet szerzett be, amelyből munkások és hadifoglyok ellátására a gazdaközönségnek a fogolytáboroknál rendelkezésre áll nagyobb készlet.

A honvédelmi miniszter rendeletében tudatja, hogy a „gyapju átvételi bizottság” melyhez minden hó 15-én a készletek bejelentendők, Bpsten a kereskedelmi miniszterium épületében van.

A Temesvármegyei gazdasági egyesület a miniszterelnökhöz intézett feliratát pártolás végett megküldi.

Ezen felirat magában foglalja a gazdák sérelmeit, mely különösen a merkantil sajtó részéről éri, midőn minduntalan felhozza hogy a gazdáknak nagy gazdasági hasznuk van, melyet a gazdasági munkások pótlására kiadott foglyok ingyen munkája által értek el.

Fejtegetései során beigazolja a felirat, hogy egy egy munkásfogoly a gazdáinak átlag több mint 3 koronájába kerül, ezen felül még ruhát és csizmát is kíván vetetni a hadvezetésnek.

Sérelmesnek találja azon rendelkezést, hogy mert a mezőgazdasági árak körülbelül 1/3 részszel emelkedtek, az ipari termékek semmi korlátozást nem szenvedtek, így például a repce olaj ára 4-8 szoros emelkedést mutat. Azután a kőszén és nyers olaj, benzín soronkívüli vasúti szállítását szorgalmazva kéri, hogy a katonai központokban elhelyezett nagyszámu trén lovakkal a katonák szántani menjenek ki.

A községekben fekvő nagyszámu női munka erőnek, felhasználására kényszer eszközöket kíván alkalmazni, mert midőn a kivételes intézkedések alapján mindennek, és mindenkinek a szabadságát korlátozzák, miért ne lehetne kényszeríteni ezeket arra hogy kevés díjazásáért dolgozzanak. Ki-

dig ismeretes anyag bizonyos fokig már alkalmas arra, hogy a háboru okairól és a felelősség kérdéseivel foglalkozzunk. A nagy közönség a háboru indító okait rendszerint a közvetlen előzményekben szokta keresni és a felelősség megállapításánál egy-két vezető egyéniséget akarát veszi figyelembe. Pedig a háborukat messze elágazó okok szokták előidézni. Péld.: a 71-iki német-francia háboru nem az idézte elő, hogy ki kerüljön a spanyol trónra és valjon I. Vilmos porosz király az emzi sétatéren megsértette-e Benedetti francia követet, hanem az, hogy Németországnak oly létérdekei forogtak kockán, amelyeket háboru nélkül elérni nem lehetett. Bismark is azt mondta, hogy a háboruk lassan készülődnek, min' a kráter kitörése, végre a levegőben vannak és ha akarjuk, ha nem, megindulnak. Hogy tehát a mai háboru okait megérthessük, sokféle kell tekintenünk.

Vizsgáljuk először az összeütközött hatalmak politikai irányelveit és kezdjük: — Angliával.

Fröbennis, Ruedorffer és más német írók Anglia politikáját következőleg jellemzik:

A mióta Anglia tengeri hatalom lett, mindig ellensége volt annak a hatalomnak, amely utánna a tengeren a leghatalmasabb volt. Ellensége volt valamikor a tengeren a hatalmas Spanyolországnak, amikor ez lehanyatlott, a felvirágzó Hollandiának és mikor ez visszaesett, a megerősödött Franciaországnak. Egyszerre észrevette, hogy az

orosz már Sudán felé tolja előre kozákjait, rögtön az oroszoknak támadt és a krimi háboruban — 1854. évben Franciaországgal szövetekezett: a régi ellenséggel az új ellen. De azért Franciaországot is éber figyelemmel kísérte és 1898. évben a két hatalom hajóira az afrikai Sudán miatt már már háboru készült, amikor beadták Németországban az első flotta törvényt. Rögtön megfordult az angol politika és megkezdte a diplomaciai háborút Németország ellen. Mert Anglia korlátlan ura akar lenni a tengereknek.

Az oceánok minden részén azokat a pontokat szerzi meg, amelyek a jelentékenyebb közlekedési vonalakon uralkodnak. Ilyenek Gibraltár a földközi tenger bejárata, Malta az olasz török afrikai kérdés felett örökösök Ciprus a suezai csatorna bejáratánál és maga a csatorna, a jelen háboruban a szemünk láttára szállták meg a Dardanellákra vigyázó Lemnost, továbbá a suezai csatorna másik kapuja Aden, Indiánál a Cejloni szoros Ausztráliánál a Torres szoros Afrikában a déli csucs és Délamerikában a Mageillán szoros végül temérdek elszórt sziget a világ tengerben. Csupán a csendes oceánban kénytelen megosztani uralmát Japánnal Amerikával és Franciaországgal. A németnek azonban semmit sem akar átengedni a maga tengeri uralmából, a német tengeri erő neki legveszélyesebbnek látszik, úgy érzi, hogy az emelkedő német flotta nem csupán az abszolút tengeri hatalmát, hanem a sziget-

országa területét is fenyegeti. Politikájának legelső és leghatározottabb célja tehát az, hogy a német hajóhadat megsemmisítse. Evégből hagyományos módszer szerint Németország szárazföldi ellenségeivel szövetekezik, mert Anglia a maga ellenségeit mindig szárazföldi szövetségesei által szokta megtörni. Mindig más hatalmat választ ki magának kardjával, de a háboru után összetöri magát a kardot is. És ezt nevezi Anglia az európai egyensúly politikájának, persze szerinte az egyensúly csak akkor áll helyre, ha az ő föltétlen uralma a tengereken biztosítva van. E mellett az angol a kíméletlen hatalom vágyát is minden más nemzetet lenéző gőgjét morális álarccal szereti takarni. Szerinte Anglia maga a szabadság, az angol világhatalom az emberiség érdeke, ki az angol világhatalom fenyegeti, az a civilizáció ellensége. Most is ezt állítja, hogy az igazság mellett harcol a durva erőszak ellen. Ez azonban, csak hazug frázis. Nincsen állam, amely annyi kis népet a legnagyobb kegyetlenséggel és perfidiával meghódított volna. annak területét összerabolni volna, mint éppen Anglia a gyengék védője. Az ott hon hitbuzgó angol, aki a kongresszusokon mint a humánizmus bajnoka krokodilus könnyeket sir, kint a tengeren ragadozó ördög. Hiszen emlékeztünkben van a bur háboru és jól tudjuk, hogy akkor Angliát nem a gyengék védelme, hanem a délafrikai aranybányák izgatták. Ma is angol patronátus alatt 800 millió ember harcol 140 millió ellen.

vánja hogy a hadifoglyokért való tápvisszatérés a nagyobb gazdaságok részére is kiutaltassék.

A választmány elhatározta, hogy a hasonlított felirattal támogatja Temesvármegye feliratát.

A földmívelési minister rendeletében takarmányozási célokra szolgáló ipari termékekért és hulladékokért követelhető legmagasabb árát és forgalombahozatalának módjait állapítja meg. Tudomásul szolgál azzal, hogy miután panaszt tettek a gazdák, hogy igen nehezen vagy sehogyse kapnak korpát, melaszt stb, kérje fel az egyesület a minisztert ezen panaszok orvoslására.

A közgyűlés határnapját dec. 28-án kedden délelőtt 10 órára tűzte a választmány.

Tagul jelentkeztek Pál István ipolysági és dr. Váradi Jakab ipolysági gazdák, kiket a választmány tagjai sorába 1916. január 1-től való kötelezettséggel felvett

A hétről.

december 17

Egy államtitkárné előadása.

Az ipolysági evangélikus egyházközség hívei e hó 12-én vallásos összejövetelt tartottak, melynek kiművelő eseménye Vargha Gyuláné Szász Póla előadása volt. Vargha Gyuláné a kereskedelemügyi államtitkár, az országos nevű költő felesége, atyjától néhai Szász Károly az ugyancsak nagynevű költőtől istenadományos lelki hajlamokat örökölt, egy időben kötetben is napvilágot látott költeményeivel valódi költői hivatottságról tett szép tanúságot. Veje Molnár Gyula dr. kir. törvényszéki bíró révén rokoni kötelekék fűzik Ipolysághoz, s ez uton jutott az evangélikus egyházközség ahhoz a kitüntetéshez, hogy itt előadást tartott.

Előadása ezuttal kizárólag a hívek meghítt körének szólt, s ezért az ő előadását is csupán a vallási összejövetelek szokott helyén, a polgári leányiskola dísztermében tartották meg, melyet ez alkalommal a hívek színiülégre megtöltöttek.

Molnár Gyula dr. ájtatos imája után Vargha Gyuláné lépett az emelvényre s tartotta meg előadását, melynek tartalma a nő szerepe a bibliában és evangéliumban volt.

Ha végignézzük a bibliát különösen pedig az újtestamentumot, látjuk hogy a nőnek is van része az Isten országának

terjesztésében. Jézus maga jelöli ki a nő feladatát az által, hogy veie is foglalkozik, az ő lelkebe is behint az igének magvát, s aztán reá bizza, hogy azt tovább vigye másokhoz is. A sok újtestamentumi női alak közül foglalkozunk ez-utal különösképen a bethániai Máriával és pedig az ő életéből két jelenettel a melyektől egy igen fontos igazságot ismerünk meg. Az egyik jelenet az, mikor Jézus betér Bethániában a három testvér, — Lázár, Márta és Mária házához, Márta a házi dolgokban forgolódik, és szorgalmaskodik, s szemrehányást tesz Máriának, hogy az nem segít neki. De Jézus, Mária pártjára áll mert az felismerte, hogy a jó alkalmat, mikor Jézus szavait hallgatják nem szabad elmulasztanunk, hanem engednünk kell, hogy az ige megtöltsse a szívünket, s abban igazi hitet, szeretet, önzetlen áldozatkészséget és szolgálatkészséget keltsen, s ekkor ezeknek a birtokában jobban és hűbben munkálkodhatunk mint hogyha azt csak a magunk erejével akarjuk elvégezni. Jézus azt mondja, hogy ez az ő vele való lelki összeköttetés az „egy szükséges do'og“, s hogy Mária eszerint a jobb részt választotta.

A másik jelenetben azt látjuk, hogy Jézus szavai csakugyan megtermették Mária lelkében a szeretetnek és hálának gyümölcseit, amelyeket Mária kifejezésre juttat az által, hogy a drága kenetet önt a Mester fejére s ezzel mintegy kimutatja, hogy Jézust elfogadta életének királyául. Az Ur Jézus még azt is látja abból a cselekedetből, hogy Mária jobban megértette őt mint bármelyik tanítvány s megsejtette, hogy ő neki nemsokára halált kell szenvednie a mi bűneinkért. S a ki ezt megérti, az meghódol Jézus előtt, mint megváltója előtt, s megtalálja ez által lelkének békességét és üdvösségét.

Tanuljunk mindnyájan a bethániai Máriától!

Vargha Gyuláné tömör, szabatos előadása, meggyőző okfejtése, választékos nyelvezete a hívekre általános mély hatást tett.

Utána Molnár Gyula dr. tartott a nála megszokott ihletett felfogással bibliai magyarázatot, s miután Pálfi Péter tanfelügyelő Vargha Gyuláné előtt a hívek meleg köszönetét tolmácsolta, a vallásos összejövetel Molnár Gyula dr. záróimájával véget ért.

való tengeri utjokat megnyissák. Ezt az egész Balkánon való uralmuk biztosításával akarják elérni. Nagy Péter cár óta a Balkánon való uralom volt az orosz ambíció célja. Ignatiev orosz államférfi emlékirataiban azt mondja, hogy fel kell ugyan szabadítani a balkáni keresztény népeket de csak azért, hogy a cár akaratának legyenek alárendelve. Oroszország e törekvése ránk nézve igen veszélyes, mert jól tudjuk, hogy a mi a cári hatalom a Balkánon befészkelte magát, a vallási és nemzeti kapcsánál fogva bomlasztó hatását a mi határainkon belül is fogja éreztetni. Már eddig is a szomszédos Szerbiában meggyökeresedett orosz protektorátus ami integritásunkat felette veszélyeztette. Most pedig a mint Oroszország Szerbia mögé állt, nyilván való volt, hogy el van szánva a velünk való harcra. Oroszország a tengerre való ezen törekvésének a keleti tengeren Németország, a Balkánon mi — természetesen ellenállunk és nincs a nagy gyűlölség ellenünk. Diplomáciai győzelmiünk Bosznia annexiójakor Oroszország nem tudja megbocsátani, Németországot pedig azért is gyűlöli, mert nekünk szekundált és mert törökbarát. Mitrofanoff orosz történetíró azt írta, hogy mivel Németország mindenütt elállja Oroszország útját, hol egyedül, hol Ausztria Magyarországgal együtt, az oroszok most már tudják, hogy az ut Konstantinápolyba Berlinek át vezet.

(folytatjuk)

— A főispán Selmecebányán Vármegyénk főispánja e hó 14-én Selmecebányára utazott, ahol elnökölt a társörvényhatóság rendes havi közgyűlésén. Szerdán délután érkezett haza székhelyére.

— Evang. vallásos összejövetel. E hó 19-én a polgári leányiskola dísztermében vallásos összejövetel lesz, melyen Molnár Gyula dr. tart bibliai magyarázatot.

— A közigazgatás köréből. Vármegyénk főispánja Sáska Dezső közigazgatási gyakornokot a megüresedett II. osztályu aljegyzői állásra helyettesítette.

— Törvényhatósági közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósága e hó 20-án délelőtt 10 órakor draskóci és jordanföldi Ivánka István főispán elnöklése mellett rendkívüli közgyűlést tart. A 73 pontból álló tárgysor előkészítése végett az állandó választmány a közgyűlést megelőzően 9 órakor ül össze.

— Kovács S. Endre dr. emlékszozára. A Kovács S. Endre dr. emlékszozá alapja javára újabban beérkezett adományokat Martsán Béla a Vörös Kereszt Egylet pénztárosa alábbiakban mutatja ki:

özv. Ruttkay Istvánné Kistur	20 K — f.
Oblat Család Drégelypalánk	5 „ — f.
Drégelypalánki fiók izr. hitközség	5 „ — f.
Gy. Sáska Dezső dr. Ipolynyék	15 „ — f.
Lamos Elemér Ipolyság	10 „ — f.
Tersztyánszki Akos Északi harctér	10 „ — f.
Bartakovics Agostonné Budapest	100 „ — f.
Névtelen Ipolyság	3 „ — f.
Weinberger Mór Ipolyság	10 „ — f.
Konkoly Thege Sándor Hont szántó	50 „ — f.
Szendrey Gyula Nagybörzsöny	3 „ — f.
özv. Fischer Colbrie Antalné Ipolyság	20 „ — f.
özv. Egressy Lászlóné Ipolyság	20 „ — f.
Janák Sándorné Ipolyság	2 „ — f.
Peröcsényi község gyűjtése	10 „ — f.
Jámriska János ev. lelk. Csall	2 „ — f.
özv. Paczolay Jánosné Deménd	100 „ — f.
özv. Szabadhegyi Zoltanné Deménd	100 „ — f.
Ipolypásztó község képvis. testülete	200 „ — f.
Bozói körjegyzőség	10 „ — f.
Bobál Samu ev. lelkész Egyhmarót	5 „ — f.
Gálfy István Kistapolcsány	10 „ — f.
Binder E. főjegyző gyűjtése Nagymaros	27 „ — f.
Oblat f. gyűjt. Csósza József Dr. palánk	2 „ — f.
Berger Janka	1 „ — f.
	740 „ — f.
Eddig kimutatott gyűjtés eredménye	3188 „ 50 f.
Összesen	3928 „ 50 f.

— Népszerű háborus előadások. Örvenletes jelenség, hogy a Barczán Endre főgimnázium igazgató által megindított előadásokat a város közönségének műveltebb része folyton nagyobb és nagyobb számu érdeklődéssel látogatja. Annak a jele ez, hogy a közönség szükségét érzi annak, hogy a napi eseményeket összefüggő megvilágításban, minden fázisukban tárgyilagosan megismerje. Sajnos ugyan, hogy csak az intelligens elem az, amely ezeken az előadásokon képviselteti magát, azok, akiknek tulajdonképen élet-szükségletök a háboru felvetette kérdések megoldását ismerni, folytonosan kevesebb számban jelennek meg. Ez a körülmény természetesen az azt hozta magával, hogy a népszerűnek tervezett előadások szakszerűekké s tudományos jellegűekké váltak, s az utolsó előadás, melynek mintegy előfutama volt a Horváth István dr. előadása, teljesen a tudományosság jegyében született meg. A háboru okairól s a háboru előtti évek történetéről szólott ebben *Alberti* Ernő kir. törvényszéki bíró. Az előadás alapján Angliát tekinthetjük a háboru előidézőjének, amely féltékeny volt Németország növekvő hatalmára, s a pánszlávizmussal küzdő Oroszország szövetségében próbálta azt megtörni. Persze évszázados fajgyűlöletek is nagy szerepet játszanak ebben a háboruban, s a hódítvágyának sem kicsiny a szerepe, de a lényeg: Anglia a tengerura akar maradni. — Az alapos felkészültségről nagyfoku irodalmi műveltségről tanuskodó előadás közlését lapunk mai számában kezdjük meg.

— A hercegprímási erdőzet köréből. A biboros hercegprímás Schmidt Ernő nagysallói erdőmérnököt, Schmidt Artur nyug. erdőmester, a Hontme-

Egy angol író maga ismeri be, hogy az angol birodalmat háboruval, rablással armánnyal és erőszakkal darabról-darabra rótták össze. Az angolok erkölcsi maszkja tehát csak képmutatás, mert az angol államférfiak nagyon jól tudják, hogy a gondviselés nem egyedül az angolokra bízta az emberiség érdekeit és midőn az angolok világ uralmukat féltik, nem a civilizációért reszketnek, hanem a zsebükért, és ezen kedves zsebükért nem állottak vért ontani, persze ezt is többnyire idegen népeket.

A másik nagy hatalom, a mely világuralmi törekvésének szintén szeret morális szint adni: Oroszország. Ez megint a szlavofil testvériség jelszavát emlegeti, ha a szlávokon uralkodni akar. Az ő pánszlávizmus jelszava tehát egyenlő a világalomra való törekvésével. Oroszországot is a támadó politikája bírta rá a beavatkozásra, nem pedig a gyengék védelme, amint azt a cár a német császárhoz intézett sürgönyében hazudta. Kuropatkin a japán háboruban volt orosz főhadvezér kiszámította, hogy Oroszország az utolsó 200 évből 130-at háboruval töltött. Az oroszok terjeszkedési vágya szintén a tengerekre irányul és mivel kelet Ázsiában a nagy óceán felé való utjukat a japánok ezidőszent elállották, ismét az európai vizekbe szereznek. Itt két tengerük, — fent a keleti, — lent a fekete tenger kijáratait szorosok és nemzetközi szerződések zárják el. Törekvésük tehát, hogy e két tengerüket de különösen lent a Konstantinápoly felé

gyei Népbank pénztárosának fiát főerdőmérnöké nevezte ki, és az esztergomi főerdőhivatal vezetésére rendelte be.

Az 500-ik nap. Ezen a héten volt ötszázadik napja, hogy megkezdődött a világháború Szerbia elleni hadüzenetünkkel. 1914. július 28-ikától 1915. december 10-ikéig a viágtörténelem legirtóbb háborújának félezer napja telt el. Hétfőn, 13-án, volt ötszáz napja Németország beavatkozásának, a mely igaz Nibelungen-hűséggel állit oldalunk mellé. További négy nap után, pénteken, 17-én, volt félezredik napja, hogy Anglia jó „business”-nek tartotta a központi hatalmak ellenségeinek sorába való lépést. Ma, amikor a példátlanul gigantikus küzdelemben mindjobban kitünik a központi hatalmak verhetetlensége, a gyorsan egymást követő események forgatagában s m feledkezhetünk meg ennek az időpontnak megállapításától. Ötszáz napja folyik a világháború és máris talán századokra kibató eseményeknek voltunk a tanúi.

A Tanitók Háza javára. *Mischák István* bozói rom. kath. plebános 233 koronát juttatott az Ipolyságon építendő „Hontmegyei Tanitók Háza” alapja javára. Ön magát dicséri e nemes cselekedet, s a közjó érdekében kifejtett munkálkodás különös elismerésre nem szorul. Azonban mérlegelve a jelen körülményeket s a nemes célt, melyet az adomány szolgálmi lesz hivatva, nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy a vármegye összes tanitói nevében halás köszönetet ne mondjak *Mischák István* plebánosnak nemes elhatározásáért. *Pálfi Péter* kir. tanfelügyelő.

Vasutas tragédia. *Vach József* 32 éves máv fékező e hó 9-én az Ipolypásztó és Zalaba közötti ereszedőnél lékezni akart, de a feké elromlott. Átakart kapaszkodni arra a kocsira a melyiken másik fék volt, de egyensúlyát veszítve, a vonat kerekai alá esett, melyek mindkét lábát térdizületben elvagták. Vonata szerelésétlenségét észre nem véve tovarobogott, s ő felig eszméletlenül maradt a sinek közt. De az a rettenetes tudat, hogy a párkányánál estí vonat nemsokára jön, s halálra gázolhatja, emberfőitől erő adott neki, vaahogy kívánszorgott a sinek közül Segítség kiáltásait, aztán valahogy észrevette a közeledő vonat és megállott. Az épp a vonaton utazó *Wilezek Vilmosné* grófné a nyílt pályán a kéznél levő kötszerekkel nagy hozzáértéssel bekötötte a csonkokat és ezzel megakadályozta azt, hogy a szerelésétlen ember ott a nyílt pályán elvéressen. Az ipolysági állomáson távirati értesítésre már várta *Himler Sándor dr.* hordággyal és kötszerekkel, beszállította a közkórházba, hol *Wertheimer Ernő dr.* helyettes kórházi igazgatóval megoparálták. A műtét kitünően sikerült, de a kötelelenségét híven teljesített vasutas másnap a sok vérvesztés és ideg sokk következtében kiszenvedett.

A tanügy köréből. *Jankovich Béla dr.* vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Hajdú Erzsébet* vámosmikolai és *Szikszai Rezső* ipolyveci tanítókat a XI. fizetési osztály 2-ik fokozatába sorozta, s részükre a megfelelő államségiiséget folyósította.

A husínség csökkenése. Hírlík, hogy az utolsó hetekben a Romániával szomszédos határterületekre igen jelentékeny marhaszállítmányok érkeztek, még pedig a vasuti szállítóeszközök igénybevétele nélkül. Az élőállatok importja még folyamatban van és kilátás van arra, hogy az elkövetkező hetekben is igen tetemes mennyiségű kerülnek magyar területekre.

Igy talán nem megokolatlan az a reménység, hogy a kínálat erősödése folytán a husárok már közelebb csökkenni fognak. A hú-árak leszállítása egyébként már azért is igen valószínűnek látszik, mivel a Szerbia területén h. recelő katonaság állalattal a helyszínen tör. enő rekvirozások révén bőségesen el van látva és így tetemes mennyiségű szabadulnak fel a belföldi fogyasztás ellátására.

A karácsonyi polgári csomagforgalom. A tábori csomagforgalom a karácsonyi időszakban előreláthatóan nagy arányokat fog ölteni s a polgári csomagforgalom szokásos emelkedésére is kell számítani. Ennélfogva a posta mai korlátolt teljesítőképessége és a kedvezőtlen közlekedési viszonyok folytán könnyen olyan törlődások állhatnak be, amelyek a karácsonyi csomagforgalomnak idejében való lebonyolítását lényegesen hátráltathatják. Mint hogy pedig a harcstéren küzdő véreink méltán elvárhatják, hogy a nekik szánt karácsonyi csomagokat a kellő időben megkapják, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendeletére felkéri a posta- és táviratigazgatóság, a közönséget, hogy *polgári csomagok szétküldését a karácsonyi időszakban* aminek legtöbbször a szokáson kívül egyéb indító oka nincs *a legszükségesebbre korlátozza* s ezzel a karácsonyi tábori csomagforgalom akadálytalan lebonyolítását a maga részéről is mozdítsa elő.

Elgázolta a vonat. *Oli István* 16 éves tejes kocsis tejet vitt be Szokolyáról Nőgrádverőcére. A nagy ködben, amíg az egyik vonatra vigyázott, hogy ne üsse őt, a szembe jövőt nem látta s az magával ragadta a szerencsétlen fiút. A vonat mindkét lábát elvágta s úgy vitték be Vácra a honvédhadikórházba szombaton, további ápolás végett. A fiu erős természetű, a nagy vérvesztesség nem okozta halálát s életbe fog maradni.

A petroleumárak maxímálása. A petroleum árának mesterséges megdrágítása végre arra az elhatározásra bírta a kormányt, hogy megállapítsa a petroleum legmagasabb árát. A petroleum árának emelkedése különösen a szegényebb néposztályt sújtotta, de a petroleumgyárak ezzel nem sokat törődnek, ők folyton emelték az árakat s azzal indokolták az áremelést, hogy a nyersanyag beszerzése nehézségekbe ütközik. Pedig nincs igazuk a petroleumfinomítóknak, mert a nyersolajforrások már hónapok óta bőven szolgáltatják a nyersanyagot, a finomítóknak nincs okuk panasza de annál több van a fogyasztóknak, akiknek méregdrágán kell vásárolni a petroleumot.

15 liter tetű. Minthogy katonáink a hideg idő beálltával nem tudnak kellőleg tisztálkodni, a tetvek ilyenkor ijesztő mértékben elszaporodnak. Az „Orvosi Hetilap” közli, hogy két buzgó orvos 120 sebesült katoná ruhájából 15 liter tetűt gyűjtött össze. Azonban a tetvek nem csak kellemtelen vendégek, hanem felette veszedelmesek is mert a kiütéses tifuszt ezek terjesztik. Aki jót akar tenni hozzátartozójával, az küldjön neki mielőbb orvosilag ajánlott „Szánitéc” tetűport és „Szánitéc” tetűkenőcsöt, amely egy csapásra megszabadítja hozzátartozóját nemcsak a tetvek borzalmaiktól, hanem a kiütéses tifusz veszélyétől is. Egyetlen postacsomagból se hiányozzék a „Szánitéc”. Hadifoglyoknak is küldhető. Kapható minden patikában és drogériában. Azonban csak „Szánitéc” port fogadjon el, mert ennek is, mint minden jónak, akad silány utánzata. (1. hirdetés.)

A Leánygyűlet közgyűlése. Az Ipolysági Leánygyűlet vasárnap f. hó 19-én d. u. fél négy órakor a hitközségi tanácssteremben közgyűlést tart. A már egyszer egybehívott közgyűlés határozatképtelen lévén, az egylet elnöksége ez uton kéri fel a tagokat, hogy megjelenni sziveskedjenek.

A karácsonyi vásár. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a december hó 19-ére eső vasárnapon a karácsonyi vásárlásokra való tekintettel az ipari és kereskedelmi árusítás és házhöz szállítás a vidéken este hat óráig végezhető legyen.

A hadbavonultak adóhátraléka. Köztudomású, hogy a pénzügyi kormány a hadbavonultak egyenes állami adóinak és községi adótartozásának végrehajtás utján való behajtását eltiltotta s ezzel az adóvégrehajtásra vonatkozó fiat. s gi intézkedéseket a háboru végéig, illetőleg az adóhátralékosok katonai szolgálatának a tartalmára felfüggesztette. Most a kormány javaslatot terjesztett a törvényhozás elé, hogy a fronton szolgálatot teljesített elesett, eltűnt, vagy hadifogságban jutott egyének állami adóhátraléka 1915. december 31-ig töröltesse.

SZÍNHÁZ.

Az első benyomás megmaradt állandónak: a színház estéről-estére vidéken nagyon is számbavehető előadásokkal kedveskedik a közönségnek. Annál sajnálatosabb, hogy a közönség még mindig tartózkodóan viselkedik vele szemben. Sőt: az állandónak mondható látogatók érdeklődése sem a társulat egészének szól már, hanem, sajnos, egyes szereplőknek. Arra való tekintet nélkül, hogy az illető művész vagy művészoó tényleg megérdemli-e, hogy klakkokat alakítsunk az ünneplésére, a legnagyobb elitteléssel kell az ilyen irányzatról különösen a mai körülmények között szólanunk, amikor a társulatnak amugy is kevés a tagja, s e kevés tagnak is annyi keletelmensége, baja, gondja. Ha azután még a kedvet is elveszszük ennek is annak is: azaz meg még magunkat is megrövidítenők, mert a társulat összejátéka és teljesítő képessége szenvedne ezáltal.

Az utolsó héten színekert! darabok közül a közönség érdeklődését különösen kettő nyerte meg. A „Mozitündér” és „Szölke Pepi.” S a társulat játéka is ebben a két darabban kulminált. A szereplőkről általában ugyanez mondható, ami a legelső előadások hatása alatt már kifejtéshez jutott, csupan egy-néhány kiegészítő mozzanatot említnék fel *Cs. Gyulay Gizit* csak, e hét folyamán volt alkalmunk egy-néhányegének megfelelő szerepekben láthatni, s így csak most szólhatunk arról a bájos, finom játékról, kedvesen csengő hangról, amely őt jellemzi s a közönségnek hűlőnösen a hőljtagjait megkapja. *Molnár János* is ezen a héten mutatta meg, mekkora értéke van a társulatnál. A „Mozitündér” színészének a „Szölke Pepi” csavargójának és különösen a „Kis király” Huckjának alakítása olyan teljesítmény volt, amilyennel csak a legelső társulatok dicsekedhetnek. De nemcsak ezekben a darabokban, hanem valamennyiben (a legutolsó kivételével, amelyben nem neki való alakítást kellett nyújtania) egyöntetű, változatos, óriási leleményességgel megjatszott játékokat produkált.

Mint mondtuk, multkori állításainkat minden vonatkozásunkban fenntartjuk és újból tanúságot teszünk mellettük; most csak ez a feladatunk, hogy olyan jelenségeket tegyünk szó tárgyává, amelyeket akkor nem volt alkalmunk tapasztalhatni. Ilyen jelenségek még: *Dinnyéssy Kató* választékos tánca, bájos arcjátéka s a *Lambertine* első hosszabb szereplése a „Szölke Pepi” bohózatában, ahol kellemesen csengő, zengő-színes hangjával s bájosan naiv mozdulataival maradandó, kedves remiszcceneciák okozója lett.

A kis színpadot, kevés díszletet megszoktuk, a zongora ügyes kezekben van, a világítás is megfelelőnek mondható már — s a társulat annyi kedves órát szerzett már nekünk, emlékünke ug bevészte magát: nem kötelességünk-e azon lenni, hogy Ipolyságra a társulat is olyan szívet gondoljon majd vissza, amilyennel mi kísérvük figyelemmel igyekvését s mi könyveljük el a sok színes-tarka, hamar elröppent pillanatot.

Nimród.

Felkértek bennünket alábbi jogos felszólalás közlésére:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A „fővárosi prömjéberletek elvével ellenkezik a vidéki színházgatóknak az a szokása, hogy a színházi bérlőkkel végigjártják, jobban mondva: végigülettik a már jól ismert, sokszor ócska darabokat. A valamirevaló ujdonságot, vagy éppen slágerdarabokat pedig bérlétszűnetekben adják. Példa Lyon Lea igazuk van azoknak, akik ebből az okból nem bérelnek, mert ily eljárás éppen nem alkalmas arra, hogy a bérlét iránt valami nagy lelkesedést keltsen. Tisztelettel

Egy színházbérlő.

Kelet bélyegző
Neumann Jakab pa-
pirkereskedésében
kaphatók.
Ára 1 korona.

Anyák! Hitvesek!
Mielőbb küldjenek hozzátartozóiknak a harctérré orvostlag
ajánlott és törvényesen védett
Szanitéc-tetüport
és Szanitéc kenőcsöt,

mert ez nemcsak a férgek kínozásától szabadítja meg
őket, hanem a kífűtőes tifuszt is távolítja tőlük. Az or-
vosok megállapították, hogy ezen betegség a ruhátevők
terjesztik.
Kapható minden gyógyszertárban és drogériában, tábori cso-
magolásban (csak a címét kell ráírni) 1 koronáért. Ahol
nem volna kapható, oda 3 csomagot utánvétellel küld: Auber
gyógytár, Mohács.

**Képeslapok: karácso-
nyi, ujévi, katonás,
angol és művész la-
pok nagyban és ki-
:: esinyben. ::**

MIT vegyünk karácsonyra
Majándékba azoknak, akik
a szépet és a zenét szeretik?

A legértékesebb, a legszebb és
a legnagyobb magyar zene-
gyűjteményt

Rózsavölgyi
1915. évi
Karácsonyi
Albumát.

Ára füzve 5 kor., kötve 7 kor
106 oldal, 46 értékesnél érté-
kesebb zeneművet tartalmaz.

Kapható lapunk kiadóhivata'ában.
2-3

Keresek

1 db. 4-es cséplőnélküli ka-
zánt vagy magy. áll. 5-ös
kazánt 10—15 éveset jó ál-
lapotban.

Leveleket

LACHKY ISTVÁN
BARÁTI
u. p. Berence
cimre kérek.

2-2

Neumann Jakabnál kaphatók.

NYOMATOTT NEUMANN JAKAB GYORSSAJTOJAN IPOLYSÁGON.

Nagyszerűen bávált a harctéren küsdöknél és
● Altalában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghülés, rheuma, köszvény, influenza, torok-,
mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. oapstici
compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K -80, 140, 2-.

Kapható gyógyszertárakban vagy közvet-
lenül az „Arany oroszlánhoz” címzett
Dr. Richter-féle gyógyszertárban,
Prága 1, Elisabethstr. 5.
Naponkénti szétküldés.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk,
mert kolera, vörheny, kanyaró, typhus,
himlő és egyéb ragályos betegségek
a háboru után fokozottabb erővel
lépnek fel, mint más időkben, miért
is szükséges, hogy minden háztar-
tásban egy megbízható fertőtlenítő
szer kéznél legyen. A jelenkor leg-
megbízhatóbb fertőtlenítő szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és
eredeti üvegekben 90 fillérért min-
den gyógyszertárban és drogériában
kapható. Hatása, Löffler, Vertun,
Pertik, Vas, stb. intézeteinek vizsgá-
latai szerint gyors és biztos, miért
is az összes orvosok betegyagok fer-
tőtlenítésére, antiseptikus kötözések-
nél (sebekre és daganatokra) kéz-
és arcmosásra és ragályok elhárítá-
sára, stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM

SZAPPAN

finom gyenge pipereszappan, 10/
lysoformot tartalmaz és antiseptikus
hatású. Alkalmazható a legkényesebb
bőrre is; szépíti, megpuhítja és il-
latossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és
Ön a jövőben kizárólag ezen szap-
pant fogja használni. Ára 120 K.

FODORMENTA

LYSOFORM

erősen antiseptikus hatású szájviz,
Szájbüzi rögtön és nyomtalanul el-
tünteti és a fogakat konzerválja.
Használandó továbbá orvosi utasítás
szerint toroklobnál, gégebántalmak-
nál és nátha esetén gurgulázásra.
Néhány csepp elegendő egy fél po-
hár vízre.

Eredeti üvegje 1 K. 60 f.

Az összes lysoformkészítmények
kaphatók minden gyógyszertárban,
drogériában. Kivánatra bárkinek
ingyen és bérmentve megküldjük az
„Egészség és fertőtlenítés” című
érdekes könyvet.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.